

Fitxa tècnica d'actuació

Models de gestió i remunicipalització del servei públic de recollida de residus

Fraccions	Transversal	Tipus d'actuació	Gestió i transparència
Categoria	Gestió del servei	Zona d'implementació	Tot tipus de municipis

Aspectes clau

La recollida de residus és un servei de **competència exclusiva i obligatòria** dels ajuntaments.

Els municipis poden prestar el servei de recollida de residus mitjançant una **gestió directa o indirecta**.

La **remunicipalització** és el procés en el que un servei externalitzat passa a gestionar-se de forma directa.

Qualsevol decisió de remunicipalitzar un servei requereix d'un **anàlisi previ de viabilitat** tècnic, jurídic i econòmic.

Context i marc normatiu

La prestació del **servei públic de recollida de residus municipals** a Catalunya s'emmarca en un conjunt de disposicions normatives estatals i autonòmiques que defineixen el seu caràcter obligatori i la titularitat municipal, així com les diferents possibles modalitats de gestió aplicables.

El règim jurídic autonòmic es fonamenta principalment en el **Text Refós de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya**, aprovat mitjançant el Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, que recull i substitueix la Llei 8/1987, de 15 d'abril, Municipal i Règim Local de Catalunya. Aquest marc autonòmic complementa la normativa estatal establerta a la **Llei 7/1985, Reguladora de les Bases del Règim Local**, modificada per la Llei 27/2013, de racionalització i sostenibilitat de l'Administració Local.

Tant la legislació estatal (art. 86) com l'autonòmica (art. 66), determinen que la **recollida de residus és un servei municipal de prestació obligatòria i titularitat exclusiva** dels ens locals, la qual cosa implica que només els ajuntaments poden assumir la seva prestació. Aquesta exclusivitat elimina la competència privada, tot i que es permet delegar-ne la seva gestió.

D'acord amb aquest marc legal, aquest servei públic local ha de gestionar-se sota el **principi d'eficiència i sostenibilitat**, i es pot organitzar a través de dues grans modalitats de règim de prestació: **directe o indirecte**. La normativa no només estableix aquestes dues opcions, sinó que també preveu la possibilitat que els ens locals **reconfigurin el model de gestió** en funció de les seves necessitats i objectius, segons l'article 246 del Text Refós de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya.

En aquest context, s'emmarca el procés de **remunicipalització**, mitjançant el qual un servei que s'estava prestant a través d'un model indirecte passa a ser assumit directament per l'ajuntament mitjançant gestió directa.

Models de gestió de serveis públics: directe i indirecte

Les dues grans modalitats de gestió dels serveis públics, **directa** i **indirecta**, estan reconegudes pel marc normatiu però presenten configuracions molt diferents, tant des del punt de vista tècnic i operatiu com des de l'econòmic i polític.

Cada model de prestació comporta **diferents implicacions** d'organització, control, planificació de recursos, governança, capacitat tècnica i econòmica, entre altres paràmetres. Per aquest motiu, l'elecció d'una modalitat o una altra depèn de **quins aspectes es valorin amb major prioritat** per part de l'ajuntament, segons les seves **necessitats internes**, recursos disponibles i estratègia de gestió pública.

1. Gestió DIRECTA dels serveis públics

La **gestió directa** es caracteritza perquè l'ajuntament assumeix directament la titularitat, el control i la prestació del servei. Això inclou la planificació, gestió del personal, adquisició i manteniment dels recursos materials, seguiment operatiu i responsabilitat econòmica, entre altres aspectes.

La normativa preveu diverses formes de gestió directa:

- a) Gestió per part de la mateixa entitat local:** L'ajuntament presta el servei amb mitjans propis, tant personals com materials.
- b) Organisme autònom local:** Entitat de dret públic amb personalitat jurídica pròpia, però dependència total de l'ajuntament.
- c) Entitat pública empresarial local:** Organisme de naturalesa empresarial, també de titularitat pública, que opera sota criteris més propers a l'activitat econòmica.
- d) Societat mercantil local amb capital íntegrament públic:** Empresa pública constituïda com a societat mercantil.

2. Gestió INDIRECTA dels serveis públics

En la **gestió indirecta**, l'ajuntament manté la titularitat del servei però encarrega la prestació a un tercer, habitualment a una empresa privada especialitzada o una entitat de capital mixt. Aquesta prestació es regula a través d'un contracte o acord que defineix les obligacions, qualitat, mitjans i control, entre altres.

Les formes principals de gestió indirecta són:

- a) Contractació mitjançant la Llei de Contractes del Sector Públic:** El mecanisme habitual és la concessió de servei, on l'empresa adjudicatària assumeix la prestació i pot invertir en equipaments i vehicles segons les condicions del plec.
- b) Societats d'economia mixta:** Entitats creades específicament per al servei, amb participació de l'ajuntament i del sector privat, que comparteixen governança i responsabilitats.

Comparativa de modalitats de gestió de serveis públics

A continuació, es presenta una comparativa dels principals factors clau que diferencien les dues grans modalitats de prestació de serveis públics. L'objectiu d'aquesta és oferir una **visió clara i estructurada** dels aspectes que caracteritzen a cada model, posant el focus en paràmetres com la càrrega administrativa, la flexibilitat en la presa de decisions, la capacitat de resposta, la gestió del personal, el grau de control del servei, l'impacte econòmic i l'alineació amb l'interès públic.

PARÀMETRE	GESTIÓ DIRECTA	GESTIÓ INDIRECTA
 Càrrega administrativa i burocràtica	Elevada càrrega interna amb processos administratius interns lents, tramitacions i influència política directa.	Reducció notable de tràmits interns, però necessitat de gestionar el contracte.
 Flexibilitat operativa	Decisions flexibles i ràpides, però els tràmits burocràtics poden retardar l'execució.	Baixa flexibilitat operativa, els canvis requereixen de renegociacions i tasques comunicatives amb l'empresa contractista.
 Capacitat de resposta i adaptació a canvis	Capacitat de resposta limitada davant d'imprevistos, per recursos tècnics i materials més reduïts.	Alta capacitat de resposta per especialització tècnica i accés a recursos i equips.
 Gestió del personal	L'ajuntament assumeix les gestions i problemàtiques laborals: convenis, absentisme, conflictes, negociacions i incidències.	Les gestions i problemàtiques laborals recauen sobre l'empresa contractista.
 Control i coneixement operatiu del servei	Alt control i coneixement operatiu immediat del servei. La implementació de sistemes de control aporten dades reals per a decisions precises.	Menor control i necessitat de supervisió constant per part de l'ajuntament. La implementació de sistemes de control poden ajudar a compensar la falta de control directe.
 Impacte econòmic	Estalvi de l'IVA i del benefici industrial, amb possibilitat de reinvertir l'estalvi en millores del servei.	No hi ha exempcions d'IVA i s'incorpora el benefici industrial de l'empresa.
 Interès públic	Prioritat 100% pública amb decisions basades en criteris socials i ambientals.	Prioritat privada, on el benefici econòmic pot influir en decisions i estratègies.
 Poder de negociació	Menor capacitat de negociació amb els proveïdors de recursos materials.	Major poder de negociació amb els proveïdors de recursos materials per economies d'escala.

Què és la REMUNICIPALITZACIÓ d'un servei públic?

La **remunicipalització** és el procés mitjançant el qual un ajuntament **recupera la gestió directa** d'un servei públic que fins aleshores es prestava mitjançant un model de gestió indirecta.

Com s'ha indicat en apartats anteriors, els municipis tenen la potestat de decidir la modalitat de gestió que considerin més eficient i alineada amb els seus interessos. En aquest context, la remunicipalització implica que l'ajuntament decideix **reassumir el control operatiu, administratiu, jurídic i econòmic del servei**, deixant de dependre de contractes i licitacions amb entitats externes.

Aquest canvi de model comporta la recuperació de responsabilitats, com ara:

- Planificació i organització del servei.
- Gestió del personal i dels recursos materials.
- Gestió pressupostària i el control econòmic.
- Supervisió de la qualitat.

Els municipis consideren la remunicipalització quan la gestió directa pot millorar la **transparència, reforçar la capacitat de decisió** i **alinejar el servei** amb les prioritats socials, ambientals i econòmiques del municipi.

Abans de prendre una decisió d'aquesta magnitud, és imprescindible **elaborar un estudi de viabilitat** tècnic, jurídic, econòmic i organitzatiu que permeti **valorar les implicacions** que tindria un canvi de model, analitzar de costos reals, avaluar la capacitat municipal i identificar els riscos i beneficis associats. Només a partir d'aquests resultats es pot determinar amb garanties si la remunicipalització del servei és l'opció més adequada per al municipi.

A continuació, es presenta una **infografia-resum** amb les fases principals del procés remunicipalització:

Municipis on s'ha implementat la remunicipalització	Castelldefels (Catalunya). Març de 2017 Remunicipalització del servei de recollida de residus, deixalleria i neteja viària a través de l'empresa municipal SAC.
	Mancomunidad do Morrazo (Galícia). Abril de 2021 Remunicipalització del servei de recollida de residus per part de la Mancomunitat.
	Torrelavega (Cantàbria). Octubre de 2018 Remunicipalització del servei de recollida de residus a través de l'empresa municipal Aguas Torrelavega S.A.

Enllaços d'interès

[DECRET LEGISLATIU 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya](#)

[La neteja viària i recollida de residus comencen a funcionar com a servei municipal a Castelldefels](#)

[Llei 27/2013, de racionalització i sostenibilitat de l'Administració Local](#)

[\(Re\) Municipalització de serveis públics: Casuística i procediments](#)

[La remunicipalització dels serveis públics locals. Algunes precisions conceptuals](#)

[La Mancomunidad de Morrazo acorda la remunicipalització del servei de recollida de residus](#)

[Torrelavega remunicipalitza la recollida de residus urbans](#)

